

Узгесен казус Съдът във Варна
06.04.19г.

КАЗУС

Подсъдимият Тодоров е осъждан. С влязла в сила на 24.04.2003 г присъда Тодоров е бил признат за виновен за извършено от него на 07.05.2001 г. престъпление по чл. 150 ал.1 пр. 2 от НК, като му е било наложено наказание "лишаване от свобода" за срок от 6 год. Освободен е бил на 31.12.2007 г. поради изтърпяване на наказанието.

С влязла в законна сила на 16.07.2009 г присъда Тодоров е бил признат за виновен за извършено от него на 27/28.01.2009 г. на престъпление по чл. 150, ал. 1, пр. 2 от НК, като му е било наложено наказание "лишаване от свобода" за срок от 1 год. и 11 мес. Освободен е бил на 19.11.2010 г. поради изтърпяване на наказанието.

Тодоров злоупотребявал с алкохол и имал нарушена сексуална ориентация- изкривено сексуално влечење към по-възрастни от него жени. Вече е бил осъждан за полово престъпление по чл. 150 ал.1 пр. 2 НК. Пострадалата Маркова-88г годишна, живеела сама в гр.П. На 18.01.2012 г. излязла да се поразходи и паднала, като на помощ ѝ се притецъл подсъдимият. Предложил ѝ да я придружи до дома ѝ, влезли вътре и тъй като тя го възприела за добър човек, му предложила да го почерпи с ракия. Понеже Тодоров не си тръгвал след почерпката, пострадалата го оставила във всекидневната и отишла в друга стая, надявайки се по този начин да го подсети да ги тръгне. Тодоров обаче влязъл след възрастната жена в стаята, съблечен гол и започнал да ѝ говори, че обича „стари жени, стари баби”. Изпитвайки огромно неудобство, възрастната жена му казала да си тръгва. Той обаче отишъл до нея и започнал да я удря с юмруци по тялото и лицето, счупвайки челюстта ѝ. Пострадалата Маркова извикала за помощ, но Тодоров ѝ казал, че ако продължава да вика ще стане по-лошо. Съблякъл я и извършил вагинално полово сношение.

След счупването на челюстта, пострадалата Маркова изпитвала затруднение при дъвченето и говоренето за срок от около два месеца.

На 13.08.2012 г. пострадалата починала като причина за смъртта ѝ е посочен инсулт.

При предявяване на разследването- на 12.11.2012 г Тодоров заявил, че се признава за виновен. Пред първоинстанционния съд е признал всички факти, посочени в обстоятелствената част на обвинителния акт. Преди съдът да постанови определението си по чл.372 ал.4 от НПК подсъдимият е оттеглил самопризнанието си.

1. Оттегляме ли е самопризнанието на подсъдимия в производството по диференцираната процедура по глава Двадесет и седма от НПК? Обосновете отговора си
2. Каква е правната квалификация на деянието? Обосновете отговора си.
3. Допустимо ли е в конкретния казус участието на гражданска ищещ и частен обвинител? Обосновете отговора си
4. Кой съд и в какъв състав следва да разгледа делото, ако в резултат от нанесените от подсъдимия на пострадалата удари, на последната е причинено обезобразяване, което причинява завинаги разстройство на речта?
5. Възможно ли е производството да се развие по реда на глава Двадесет и девета от НПК? Обосновете отговора си.

РЕШЕНИЕ НА КАЗУСА

1. Институтът на съкратеното съдебно следствие по чл. 371 т. 2 във връзка с чл. 370 ал. 1, чл. 372 ал. 1 и 4 и чл. 373 ал. 2 и 3 НПК е насочен към обслужване на обществения интерес чрез ускоряване на наказателния процес. Прилагането му води до предоставяне на процесуалноправни и материалноправни ползи, но и до възлагане на тежести на основните страни в съдебното производство. Прокурорът е улеснен в осъществяването на дейността по доказване на обвинителната теза като постига бързо осъждане и своевременно санкциониране на престъплението, но е обвързан от закона да приеме по-голяма слизходителност при индивидуализация на наказателната отговорност. Подсъдимият получава по-леко наказание, но същевременно се съгласява с известни процесуални ограничения, свързани с възможността да спори по поддържаните от прокурора факти и във връзка с това – да участва непосредствено и лично в събирането и проверката на доказателствените средства, подкрепящи или обвръзващи обвинението пред съда. В тази насока законът стеснява обсега на процесуалните искания и действия, редуцира претенциите за накърнено право на защита. Когато подсъдимото лице по своя воля е създало предпоставки за разглеждане на делото по специалния процесуален ред, отказвайки се от участие в състезателно производство за събиране и проверка на доказателствата, и съкратеното съдебно следствие е било допуснато и проведено законосъобразно, компромисът между обвинението и защитата е реализиран в интерес на обществото. В тази процесуална ситуация, постигайки по-благоприятно материално-правно третиране, подсъдимият е длъжен да понесе и съответните тежести. Той доброволно и съзнателно сам се е лишил от процесуалната възможност да релевира обстоятелства, оспорвачи фактическото обвинение и да претендира обезпечаването им чрез доказателствени искания. Обратното обосновава липса на действително направено при условията на чл. 371 т. 2 НПК самопризнание и съставлява непреодолима преграда за провеждане на диференцираната процедура. Допустимата защита на подсъдимия остава ограничена в рамките на признатите фактически положения по обвинителния акт. Логическа последица от изложеното е недопустимостта изявленето на подсъдимото лице по чл. 371 т. 2 НПК да бъде оттеглено след обявяване на съдебния акт по чл. 372 ал. 4 НПК. Направеното от подсъдимия признание на фактите в обстоятелствената част на обвинителния акт представлява едностранично изявление, което може да бъде оттеглено преди да са настъпили предпоставените от него и предвидени в закона правни последици. С определението, с което съдът обявява, че при постановяване на присъдата ще ползва самопризнанието без да събира доказателства за фактите по обвинителния акт и допуска съкратено съдебно следствие, депозираните по чл. 371 т. 2 НПК изявления произвеждат правното действие, към което са насочени. Въведени са достатъчно правни гаранции, че изявленето по чл. 371 т. 2 НПК е доброволно и отразява действителното отношение на подсъдимия към обвинението – направено е в открито заседание, в присъствието на защитник, при разясняване на последиците от него. Затова, когато самопризнанието е обосновало прилагане на правилата на диференцираната процедура, процесуалният закон не предвижда оттеглянето му в хода на наказателния процес. Противното би довело до невъзможност да бъдат постигнати целите на особеното производство, създава условия за процесуална злоупотреба и правна несигурност / Тълкувателно решение №1/06.04.2009г по тълкувателно дело №1/2008г на ОСНК на ВКС/.

2. Правната квалификация на деянието е чл. 152 ал. 3 т. 2 и т. 5 вр. ал. 1 т. 2 вр. чл. 129 ал. 2 вр. ал. 1 вр. чл. 29 ал. 1 б. А и б. Б от НК-изнасиливане при условия на опасен рецидив, като лицето от женски пол е принудено чрез сила и заплашване, при което е причинена средна телесна повреда, изразяваща се в счупване на челюст, довело до затрудняване на дъвченето и говоренето.

Подсъдимият е извършил престъплението на 18.01.2012 г. в гр. П. в условията на опасен рецидив – след като е бил осъждан за тежко умишлено престъпление на лишаване от свобода не по-малко от една година, изпълнението на което не е отложено по чл. 66 от НК, както и след като е бил осъждан два пъти на лишаване от свобода за умишлени престъпления от общ

характер, като поне за едно от тях изпълнението на наказанието не е отложено по чл. 66 от НК, се е съвкупил с лице от женски пол – пострадалата Маркова като я е принудил към това със сила и заплашване и ѝ е причинил средна телесна повреда, изразяваща се в счупване на челюст, довело до затрудняване на дъвченето и говоренето.

Налице е квалифициращото обстоятелство по чл.152 ал.3 т.2 от НК, тъй като в случая самата принуда спрямо пострадалата, се е изразила във физическо въздействие спрямо нея – удряне с юмруци по лицето и тялото, което е довело до причиняваното на средна телесна повреда – счупване на челюст, довело до затрудняване на дъвченето и говоренето.

Деянието в настоящия казус се явява извършено и при друго квалифициращо обстоятелство с оглед на субекта на престъплението. Същото се явява извършено при условията на опасен рецидив по смисъла на т. 5 на чл. 152, ал. 3 от НК. Видно от разпоредбата на чл. 29, ал. 1 от НК казусът покрива и двете хипотези на опасния рецидив – по б. А и по б. Б от НК на посочената норма. В контекста на приетата по-горе фактическа обстановка, деецът е извършил престъплението след като е бил осъждан за тежко умишлено престъпление на лишаване от свобода не по-малко от една година, чието изпълнение не е било отложено по чл. 66 от НК. Освен това престъплението се явява извършено и след като подсъдимият е бил осъждан два пъти на лишаване от свобода за умишлени престъпления от общ характер като поне за едно от тях изпълнението на наказанието не е отложено по чл. 66 от НК. Посочените в казуса две престъпления, извършени от страна на подсъдимия, обуславящи квалификацията опасен рецидив, държат сметка и за обстоятелството, че не е изтекъл 5 годишен срок от изтърпяване на наказанието по тези предишните пристъди – изискване на чл. 30 от НК.

Подсъдимият е реализирал деянието като е употребил сила и заплашване, т.е. принуда в двете й форми. Чрез използването на физическа сила е нанесъл средна телесна повреда с цел да улесни осъществяването на съвкуплението. Спрямо пострадалата е използвано и заплашване-подсъдимият въздействал психически върху пострадалата, заявявайки ѝ, че ако продължава да вика ще стане по-лошо.

От субективна страна престъплението е извършено от подсъдимия с пряк умисъл като същият е създавал всички съставомерни белези, формиращи процесното деяние. Създавал е, че се съвкупява с лице от женски пол като го е принудил за това със сила и заплашване като чрез една от формите на принуда е причинена средна телесна повреда на пострадалата. Той е създавал общественоопасния характер на извъреното, предвиждал е настъпването на общественоопасните му последици и е искал тяхното настъпване. В този смисъл подсъдимият е действал при условията на пряк умисъл по смисъла на чл. 11, ал. 2 от НК.

3. В хипотезата на настъпила смърт на пострадалото лице преди приключване на досъдебното производство не е допустимо участието на гражданска ищещ и частен обвинител в наказателното производство. Когато пострадалото лице е претърпяло неимуществени вреди и почине преди да се е конституирало като гражданска ищещ и частен обвинител, наследниците не могат да участват в наказателното производство: физическите болки и морални страдания са лични и като такива не може да се наследяват. Различно е, когато лицето е починало след като се е конституирало в качеството на гражданска ищещ и частен обвинител. В такъв случай наследниците на общо основание могат да встъпят и участват в наказателния процес.

4. Обезобразяването, което причинява завинаги разстройство на речта представлява тежка телесна повреда по смисъла на чл.128 ал.2 вр.ал.1 от НК. Правната квалификация на деянието би се променила от чл.152 ал.3 т.2 и т.5 вр.ал.1 т.2 от НК на чл.152 ал.4 т.2 вр.ал.3 т.5 вр.ал.1 т.2 от НК. В този случай компетентен да разгледа делото като първа инстанция е окръжният съд-чл.35 ал.2 от НПК. Съставът на съда е един съдия и двама съдебни заседатели, доколкото за престъплението се предвижда наказание лишаване от свобода повече от пет години / в случая от десет до дадесет години/-чл.28 ал.1 т.2 от НПК.

Извън описаните на конкретно извършените от подсъдимия действия в казуса не се съдържат фактически положения във връзка с настъпилите за жертвата последици- физически, психически, морални или социални, няма данни негативните последици за жертвата да са описани в заключение на съдебно-психиатрична експертиза, т.е. пострадалото лице да е бил обект на психолого-психиатрично изследване за последиците от деянието. Поначало дефинирането на понятието "особено тежък случай" в разпоредбата на чл. 93,т. 8 от НК предполага положителна констатация, че с оглед на настъпилите вредни последици и на

други отегчаващи обстоятелства случаят разкрива изключително висока степен на обществена опасност на деянието и деца. Изключително високата обществена опасност на деца не е единствената предпоставка обуславяща приложението на квалифицирания състав на чл. 152, ал. 4, т. 4 от НК. Необходимо е паралелно с това да е направен и извод, че обществената опасност на деянието е изключително висока - самостоятелен фактор, който следва да бъде отчетен при квалификацията на случая като особено тежък. Обществената опасност на деянието може да се извежда от данните за начина на извършване на деянието, използвани от деца способи и средства, обстановката при която е извършено деянието, възрастта на жертвата и настъпилите за нея негативни последици. За да се квалифицира случая като "особено тежък" е необходимо извършеното деяние с оглед обективните си характеристики значително да надхвърля обикновения случай от същото престъпление, тоест да е с изключително висока степен на обществена опасност. Именно затова в дефиницията на чл.93, т.8 от НК е поставено изискването за изключителност на обществената опасност на деянието и деца - тежките последици и другите отегчаващи отговорността обстоятелства едновременно разкриващи обществената опасност на деянието и деца, качествено отличават престъпното посегателство от обичайните престъпления от този вид. В настоящия казус не са констатирани обстоятелства (извън възрастта на пострадалата) на базата на които да се заключи, че извършеното от подсъдимия деяние се отличава с по-висока от обичайната обществена опасност. Описаната в казуса фактология не разкрива нито необичайна по естеството си и интензитет принуда, нито извънмерна жестокост и бруталност, нито негативни последици за жертвата, надхвърлящи тези при обикновените прояви на сексуално насилие. Доколкото не са налице данни, от които да се заключи, че обществената опасност на деянието е изключително висока, не е налице и квалификация признак "особено тежък случай".

5. Споразумение не се допуска за тежки умишлени престъпления по глава Втора раздел Осми от НК. Престъплението по чл.152 ал.3 т.2 и т.5 вр.ал.1 т.2 вр.чл.129 ал.2 вр.ал.1 вр.чл.29 ал.1 б.А и б.Б от НК е тежко умишлено престъпление по глава Втора раздел Осми Разврат от НК, поради което в конкретния казус не може да се сключи споразумение за решаване на делото./

Този казус е съставен въз основа на реална съдебна практика: Присъда №18/15.01.2013г по НОХД№7655/2012г на РС-Пловдив; Решение №137/20.05.2013г по ВНОХД№481/2013г на ОС-Пловдив;Решение №441/06.01.2014г по к.д.№1285/2014г ВКС- отхвърлено е искането за възстановяване;